Rättsfallssamlingen

FÖRSLAG TILL AVGÖRANDE AV GENERALADVOKAT
PRIIT PIKAMÄE
föredraget den 16 februari 2023 [1]

Mål C-567/21

BNP Paribas SA
mot
TR

(begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike))

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Förordning (EG) nr 44/2001 – Artiklarna 33 och 36 – Erkännande av domar – Utgången i målet är beroende av frågan om erkännande – Nationell regel om att samla yrkanden – Rättskraft – Invändning om rättskraft – Begreppet saken”

I. Inledning

1. I förevarande mål ska domstolen pröva en begäran om förhandsavgörande från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) som avser tolkningen av artiklarna 33 och 36 i förordning (EG) nr 44/2001. [2]

2. De tre tolkningsfrågor som den hänskjutande domstolen har ställt ger EU-domstolen tillfälle att precisera ramarna för rättskraften av en dom som meddelats i en första medlemsstat och vars erkännande åberopas som en incidensfråga för att bestrida en ny talan som väckts i en andra medlemsstat. Domstolen uppmanas närmare bestämt, i detta sammanhang, som präglas av en omfattande doktrin, [3] att definiera vilka delar som hör till unionsrätten och vilka delar som hör till nationell rätt när en domstol i ursprungsmedlemsstaten ska fastställa rättskraftens omfattning. [4]

1 Originalspråk: franska.

2 Rådets förordning av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EGT L 12, 2001, s. 1).

3 Se, bland annat, Turmo, A., *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, Bruylant, Bryssel, 2017; Kessedjian, C., ”L'autorité de la chose jugée et l'effectivité du droit européen”, *ERA Forum*, nr 11, 2010, s. 263 och följande sidor.; Menétrey, S. och Cuniberti, G., ”Saisie conservatoire en France sur des biens gelés par une injonction *Mareva* chypriote: le (faible) jeu de l'autorité de chose jugée”, *Revue critique de droit international privé*, 2019, s. 215 och följande sidor.

4 Det ska påpekas att denna fråga även tas upp i målet Recamier (C-707/21, för närvarande vilandeförklarat), där den hänskjutande domstolen frågar domstolen om ”den självständiga definitionen av rättskraft avser samtliga villkor och verkningar av rättskraften” eller om ”en del kan förbehållas lagen i det land där talan väckts och/eller lagen i det landet där avgörandet meddelats”. Se, vad gäller detta andra mål, Bléry, C., ”Quelle autonomie de la notion d'autorité de la chose jugée?: droit de l'union *versus* droit français”, *Dalloz actualité*, 1 december 2021.

II. Tillämpliga bestämmelser

A. Unionsrätt

3. Artiklarna 27, 33 och 36 i förordning nr 44/2001 är relevanta i förevarande mål.

B. Nationell rätt

1. Fransk rätt

4. Enligt artikel L. 1234–5 första stycket i code du travail (arbetslagen) har arbetstagaren rätt till kompensationsersättning om han eller hon inte arbetar under uppsägningstiden och inte har gjort sig skyldig till ett allvarligt fel i tjänsten.

5. Artikel L. 1234–9 första stycket i code du travail (arbetslagen) har följande lydelse:

”En arbetstagare som har en tillsvidareanställning och sägs upp när anställningen uppgår till åtta månader utan avbrott hos samma arbetsgivare, har, utom när fråga är om allvarligt fel, rätt till avgångsvederlag.”

6. Enligt artikel L. 1235–3 i code du travail (arbetslagen) kan domstolen, om uppsägningen av en arbetstagare sker av skäl som inte utgör saklig grund, föreslå att arbetstagaren ska fortsätta arbeta i företaget med bibehållna förvärvade förmåner. Om någon av parterna vägrar låta arbetstagaren fortsätta arbeta, ska domstolen tillerkänna arbetstagaren ersättning som ska betalas av arbetsgivaren.

7. I artikel R. 1452–6 i code du travail (arbetslagen), i dess lydelse före dekret nr 2016–660 av den 20 maj 2016,[5] föreskrevs följande:

”Alla yrkanden som har samband med anställningsavtalet mellan samma parter ska, oavsett om de har framställts av käranden eller svaranden, prövas av en enda instans.

Denna regel är inte tillämplig när grunden för anspråken har uppkommit eller framkommit efter det att talan väckts vid Conseil de prud’hommes (Arbetsdomstolen, Frankrike).”

2. Nationell rätt i Förenade kungariket

8. I section 98 i Employment Rights Act 1996 (1996 års lag om anställdas rättigheter) anges följande:

”1) När det i denna del ska fastställas om uppsägningen av en arbetstagare är motiverad eller ogrundad ska arbetsgivaren visa

a) skälet (eller, om det finns flera sådana, huvudskälet) för uppsägningen, och

[5] JORF nr 0120 av den 25 maj 2016, text nr 30.

b) att det rör sig om ett skäl som omfattas av undersection (2) eller ett annat välgrundat skäl som motiverar uppsägning av en anställd som innehar den tjänst som arbetstagaren innehaft.

2) Ett skäl omfattas av denna undersection om det

…

b) hänför sig till arbetstagarens uppträdande.

…

4) Om arbetsgivaren har uppfyllt kraven i undersection (1), ska beslutet huruvida uppsägningen är motiverad eller ogrundad (med hänsyn till det skäl som arbetsgivaren har visat),

a) bero på huruvida arbetsgivaren under omständigheterna (inklusive arbetsgivarens storlek och administrativa resurser) har handlat på ett rimligt sätt genom att behandla det som ett tillräckligt skäl för att säga upp arbetstagaren, och

b) avgöras på ett rättvist sätt och utifrån vad som kommit fram i målet.

…”

9. I section 118 i denna lag föreskrivs att om domstolen beviljar ersättning för ogrundad uppsägning i enlighet med sections 112.4 och 117.3 i denna lag ska denna ersättning bestå av a) grundersättning (beräknad enligt section 119–122 och 126) och b) kompensationsersättning (beräknad enligt sections 123, 124, 124A och 126).

III. Bakgrund, det nationella målet och tolkningsfrågorna

10. TR anställdes av bolaget BNP, numera BNP Paribas, den 25 augusti 1998 enligt ett anställningsavtal som omfattas av engelsk rätt, för att han skulle arbeta som ”senior dealer” i London.

11. Den 2 april 2009 undertecknade TR ett avtal om tillsvidareanställning med utstationering i Singapore med det bolaget. Det avtalet omfattas av fransk rätt. Enligt tillägg till hans anställningsavtal av den 16 augusti 2010 placerades han vid bolaget BNP Paribas filial i London.

12. TR sades upp den 30 september 2013 på grund av ett allvarligt fel i tjänsten härrörande ur händelser som inträffat under hans utstationering i Singapore.

13. Den 20 december 2013 väckte TR talan vid Employment Tribunal (Arbetsdomstolen, Förenade kungariket), som enligt dom av den 26 september 2014 biföll TR:s talan om ogrundad uppsägning (”complaint of unfair dismissal”) och beviljade honom en kompensationsersättning (”compensatory award”) på 81 175 brittiska pund (cirka 94 401,77 euro) och hänsköt de andra frågorna, avseende ersättningsanspråk, till en senare förhandling.

14. Employment Tribunal (brittiska domstolen) påpekade bland annat att om TR:s påföljd hade meddelats enligt den franska arbetslagen hade bolaget BNP Paribas ombud godtagit att målet avgjordes med stöd av 1996 års lag om anställdas rättigheter och brittisk rättspraxis.

15. TR väckte därefter, genom ansökan av den 27 november 2014, talan vid Conseil de prud'hommes de Paris (Arbetsdomstolen i Paris, Frankrike) och yrkade bland annat att bolaget BNP Paribas skulle förpliktas att betala ut skadestånd för uppsägning utan saklig grund, avgångsvederlag, kompensationsersättning för uppsägningstid och olika belopp avseende bonus och förmåner som föreskrevs i anställningsavtalet. Conseil de prud'hommes (Arbetsdomstolen) avvisade i dom av den 17 maj 2016 dessa yrkanden på grund av rättskraft.

16. Enligt dom av den 22 maj 2019 upphävde Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike) domen i dess helhet.

17. Det framgår av vad som anges i den domen att Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) slog fast att Employment Tribunals (brittiska domstolen) dom hade rättskraft i den del den brittiska domstolen funnit att uppsägningen hade skett utan saklig grund. Nämnda domstol fann emellertid att ingen rättskraft kunde göras gällande mot de yrkanden som framställts vid Conseil de prud'hommes de Paris (Arbetsdomstolen i Paris) och förpliktade bolaget BNP Paribas att betala skadestånd för uppsägning utan saklig grund, avgångsvederlag, kompensationsersättning för uppsägningstid och olika belopp avseende bonus och förmåner som föreskrevs i anställningsavtalet.

18. För att komma fram till denna slutsats påpekade Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) bland annat att det uttryckligen angavs i den ansökan som ingetts till Employment Tribunal (brittiska domstolen) att TR inte hade begärt ersättningar och sociala förmåner i samband med att hans anställningsavtal upphört att gälla och att han skulle väcka talan om detta vid en annan domstol. Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris) fann att de yrkanden som framställts vid den franska domstolen inte var desamma och att de inte avsåg samma sak som dem som hade framställts vid den brittiska domstolen.

19. Bolaget BNP Paribas överklagade till Cour de cassation (Högsta domstolen). Till stöd för sitt överklagande åberopar BNP Paribas bland annat artikel 33 i förordning nr 44/2001 för att göra gällande att de franska domstolarna, på grund av den brittiska domstolens dom, inte kunde pröva TR:s yrkanden. BNP Paribas har i detta avseende för det första gjort gällande att invändningen om rättskraft av en utländsk dom som åberopats vid fransk domstol ska bedömas mot bakgrund av de rättsverkningar denna dom har i den medlemsstat där den meddelats. För det andra har BNP Paribas hävdat att rättskraften av en dom som meddelats i en medlemsstat utgör hinder för att en talan avseende samma sak och med samma parter väcks i en annan medlemsstat.

20. När Cour de cassation (Högsta domstolen) prövade överklagandet noterade den att BNP Paribas hänvisade till den regel om ”abuse of process” som följer av domen i målet Henderson v. Henderson av den 20 juli 1843 från Court of Chancery (England & Wales) (Förenade kungariket), enligt vilken ”parterna, när deras fråga blir föremål för en tvist vid en behörig domstol, är skyldiga att föra fram målet i dess helhet till den domstolen så att samtliga aspekter av frågan kan avgöras slutligt, med förbehåll för överklagande”. [6]

21. Cour de cassation (Högsta domstolen) erinrade även om att enligt den då gällande franska lagstiftningen ska alla yrkanden som har samband med anställningsavtalet, oavsett om de framställs av käranden eller svaranden, prövas av en enda instans och att denna regel inte är tillämplig när grunden för anspråken har uppkommit eller upptäckts efter det att ärendet hänskjutits till Conseil de prud'hommes (Arbetsdomstolen).

[6] Punkt 37 i begäran om förhandsavgörande. Det ska påpekas att den hänskjutande domstolens detaljerade redogörelse vid presentationen av regeln om ”abuse of process” återfinns i punkt 38 i den fullständiga, icke anonymiserade versionen av begäran om förhandsavgörande.

22. Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen) den 8 september 2021 att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) Ska artiklarna 33 och 36 i [förordning nr 44/2001] tolkas så, att – när lagen i den medlemsstat där en dom har meddelats ger denna dom sådana rättsverkningar att den utgör hinder för att en ny talan väcks av samma parter för prövning av de yrkanden som skulle ha kunnat framställas vid den första domstolen – de verkningar denna dom får i den anmodade medlemsstaten utgör hinder för att en domstol i den sistnämnda medlemsstaten, där den lagstiftning som var tillämplig i tiden (*ratione temporis*) i arbetslagen föreskrev en liknande skyldighet att förena alla yrkanden, prövar en sådan talan?

2) För det fall den första frågan besvaras nekande: Ska artiklarna 33 och 36 i [förordning nr 44/2001] tolkas så, att en sådan talan som den i Förenade kungariket om ‘unfair dismissal’ avser samma sak som en sådan talan om uppsägning utan saklig grund som den i fransk rätt, och detta innebär att en arbetstagares yrkanden om skadestånd för uppsägning utan saklig grund, kompensationsersättning för uppsägningstid och avgångsvederlag vid en fransk domstol, efter det att arbetstagaren i Förenade kungariket har erhållit en dom i vilken ‘unfair dismissal’ fastställs och arbetstagaren beviljas ersättning för detta (‘compensatory award’), inte kan tas upp till sakprövning? Ska det göras en åtskillnad mellan skadestånd för uppsägning utan saklig grund som skulle kunna avse samma sak som ‘compensatory award’ och det avgångsvederlag och den ersättning för uppsägningstid som enligt fransk rätt ska betalas när uppsägningen har saklig grund, men inte ska betalas vid uppsägning på grund av ett allvarligt fel i tjänsten?

3) Ska artiklarna 33 och 36 i [förordning nr 44/2001] tolkas så, att en sådan talan som den om ‘unfair dismissal’ i Förenade kungariket och en talan om betalning av bonus eller förmåner som föreskrivs i anställningsavtalet avser samma sak på grund av att respektive talan grundar sig på samma avtalsförhållande mellan parterna?”

IV. Förfarandet vid domstolen

23. Parterna i det nationella målet, den franska och den schweiziska regeringen samt Europeiska kommissionen har inkommit med skriftliga yttranden.

V. Bedömning

A. Inledande anmärkningar

24. Innan jag prövar de tolkningsfrågor som den hänskjutande domstolen har ställt anser jag att det är nödvändigt att utveckla flera anmärkningar.

1. Huruvida förordning nr 44/2001 är tillämplig

25. Jag ska pröva såväl den tidsmässiga som den geografiska tillämpligheten av förordning nr 44/2001. Det ska här påpekas att Employment Tribunals (brittiska domstolen) avgörande, vars erkännande är föremål för prövning i det nationella målet, meddelades till följd av en talan som väckts den 20 december 2013.

26. Av denna omständighet följer för det första att förordning nr 44/2001 är tidsmässigt tillämplig (*ratione temporis*) i det nationella målet. Enligt artikel 66.2 i förordning (EU) nr 1215/2012[7] ska förordning nr 44/2001 nämligen även fortsättningsvis tillämpas på domar som meddelats inom ramen för rättsliga förfaranden som inletts före den 10 januari 2015.

27. Av samma omständighet följer vidare att förordning nr 44/2001 är geografiskt tillämplig (*ratione loci*). För att komma fram till denna slutsats vill jag påpeka att följande föreskrivs i artikel 67.2 a i avtalet om Förenade konungariket Storbritannien och Nordirlands utträde ur Europeiska unionen och Europeiska atomenergigemenskapen[8]: ”Förordning (EU) nr 1215/2012 ska tillämpas på erkännande och verkställighet av domar i rättsliga förfaranden som inletts före övergångsperiodens utgång samt på officiella handlingar som formellt upprättats eller registrerats och förlikningar inför domstol som godkänts eller ingåtts före övergångsperiodens utgång.” Härav följer att förordning nr 44/2001 fortsätter att vara tillämplig på Förenade kungariket fram till dess att övergångsperioden gått ut.

28. Mot bakgrund av dessa omständigheter ska det anses att förordning nr 44/2001 är tidsmässigt och geografiskt tillämplig i det nationella målet.

2. Tolkningen av förordning nr 44/2001

29. När det gäller tolkningen av bestämmelserna i förordning nr 44/2001 vill jag erinra om att det följer av fast rättspraxis[9] att eftersom denna förordning ersätter konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område[10] (nedan kallad Brysselkonventionen), är domstolens tolkning av bestämmelserna i den konventionen även giltig för bestämmelserna i förordningen när bestämmelserna i dessa unionsrättsakter kan anses motsvara varandra.

30. Jag noterar att artiklarna 26 och 29 i Brysselkonventionen och artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001, som den hänskjutande domstolen har begärt tolkning av, är nästan likadant formulerade, vilket innebär att de av domstolens domar där Brysselkonventionen har tolkats kan utgöra en relevant grund för att besvara den hänskjutande domstolens frågor.[11]

3. Avgränsningen av tolkningsfrågorna

31. Det ska för det första påpekas att det framgår av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat att bolaget BNP Paribas har åberopat den dom som meddelades av Employment Tribunal (den brittiska domstolen) som grund för ett yrkande om att den talan som TR senare väckte i Frankrike ska avvisas. Enligt min mening motsvarar en sådan situation det fall som avses i artikel 33.3 i förordning nr 44/2001, som gäller situationen när, i en tvist i en

[7] Europaparlamentets och rådets förordning av den 12 december 2012 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område (EUT L 351, 2012, s. 1). Denna förordning har ersatt förordning nr 44/2001.

[8] EUT C 384 I, 2019, s. 1.

[9] Se dom av den 6 juni 2019, Weil (C-361/18, EU:C:2019:473, punkt 40 och där angiven rättspraxis). Jag noterar även att domstolen, när det gäller tolkningen av förordning nr 1215/2012, förde ett liknande resonemang. Se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, punkt 42 och där angiven rättspraxis).

[10] EGT L 299, 1972, s. 32.

[11] Det ska även påpekas att artiklarna 33.1 och 36 i förordning nr 44/2001 har en lydelse som ligger mycket nära lydelsen i artiklarna 36 och 52 i förordning nr 1215/2012.

medlemsstat, erkännande åberopas som en incidensfråga vid en domstol i en medlemsstat. Såsom framgår av P. Jenards rapport [12] avser denna regel dock det fall då en part åberopar erkännande till stöd för en invändning om rättskraft.

32. I detta avseende noterar jag att även om erkännande inte är detsamma som rättskraft, [13] hör dessa båda begrepp samman. Rättskraft utgör således en facett av erkännandet. Erkännande kan närmare bestämt, på grund av rättskraften, ha antingen en positiv aspekt, såtillvida att erkännandet gör det möjligt att föra in en rättslig situation som skapats genom en dom som meddelats i en första medlemsstat i en annan medlemsstat, eller en negativ aspekt, såtillvida att erkännandet på grund av rättskraften medför att det inte är möjligt att ifrågasätta den dom som meddelats i den första medlemsstaten genom att i en andra medlemsstat framställa yrkanden avseende frågor som är desamma som dem som avgjorts genom det avgörandet. [14]

33. Härav följer att det nationella målet ska prövas mot bakgrund av den andra aspekten av de bestämmelser om erkännande som fastställs i förordning nr 44/2001. Jag anser att detta ramverk visar på två problem. För det första förutsätter det att det preciseras på vilka grunder rättsverkningarna av en dom som har meddelats i en första medlemsstat och vars erkännande åberopas vid en domstol i en andra medlemsstat ska avgränsas. För det andra innebär detta ramverk att det ska fastställas hur denna dom ska sättas i förhållande till den talan som väckts i den andra medlemsstaten för att kontrollera huruvida detta nya förfarande delvis eller i sin helhet ska avvisas på grund av rättskraften av den dom som meddelats i den förstnämnda medlemsstaten.

34. För det andra konstaterar jag att TR i det nationella målet, som har bestritt den hänskjutande domstolens beskrivning av den brittiska regeln om ”abuse of process”, har gjort gällande att tillämpningen av denna regel är begränsad till fall där käranden har gjort sig skyldig till rättegångsmissbruk, vilket innebär att TR inte är förhindrad att inleda ett andra förfarande. Det ska i detta hänseende dock erinras om att nationella domstolars frågor om tolkningen av unionsrätten enligt EU-domstolens fasta praxis presumeras vara relevanta. Dessa frågor ställs mot bakgrund av den beskrivning av omständigheterna i målet och tillämplig lagstiftning som den nationella domstolen på eget ansvar har lämnat och vars riktighet det inte ankommer på EU-domstolen att pröva. [15] Jag anser därför att EU-domstolen ska göra sin prövning med beaktande endast av de rättsliga och faktiska omständigheter som den hänskjutande domstolen har tillhandahållit.

B. Den första tolkningsfrågan

35. Den hänskjutande domstolen har ställt den första frågan för att få klarhet i huruvida artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att de utgör hinder för att en dom som meddelats i en medlemsstat medför att yrkanden som framställs vid en domstol i en annan

[12] P. Jenards rapport om konventionen av den 27 september 1968 om domstols behörighet och om verkställighet av domar på privaträttens område (EGT C 59, 1979, s. 44) (nedan kallad Jenards rapport).

[13] P. Jenard påpekar i detta avseende följande: ”[o]rdet ’rättskraft’, som förekommer i flera konventioner, har uttryckligen utelämnats, eftersom interimistiska avgöranden och avgöranden som meddelats i fråga om frivillig rättsvård kan erkännas, och dessa inte alltid har rättskraft”. Jenards rapport, s. 43.

[14] Detta resonemang är hämtat från följande verk: Gaudemet-Tallon, H., och Ancel, M.-E., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, LGDJ, 6e uppl, 2018, s. 583, samt Alexandre, D., och Huet, A., *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, stycke 335 och följande stycken.

[15] Dom av den 20 oktober 2022, Koalitsia ”Demokratichna Bulgaria – Obedinenie” (C-306/21, EU:C:2022:813, punkt 27 och där angiven rättspraxis).

medlemsstat ska avvisas på grund av att det i lagstiftningen båda dessa stater föreskrivs en processrättslig regel om att alla yrkanden som skulle ha kunnat framställas redan i det ursprungliga förfarandet ska samlas i ett enda förfarande.

36. Med andra ord innebär denna fråga att det ska fastställas huruvida rättskraften av den dom som har meddelats i ursprungsstaten, vid tillämpningen av de bestämmelser om erkännande som fastställs i förordning nr 44/2001, ska avgränsas med hänvisning till en nationell regel om att yrkanden ska samlas.

37. För att besvara denna fråga anser jag det nödvändigt att först precisera gränserna för begreppet erkännande. Erkännande definieras inte som sådant i förordning nr 44/2001, i vilken det endast anges, i artikel 33.1, att ”[e]n dom som har meddelats i en medlemsstat skall erkännas i de andra medlemsstaterna utan att något särskilt förfarande behöver anlitas” och, i artikel 36, att [d]en utländska domen får aldrig omprövas i sak”.

38. Jag vill dock erinra om att enligt fast rättspraxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara dess ordalydelse beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i. [16]

39. Vad för det första gäller de mål som eftersträvas med förordning nr 44/2001 framgår det av skälen 2, 6, 16 och 17 i förordningen att den syftar till att säkerställa den fria rörligheten för domstolsavgöranden från medlemsstaterna på privaträttens område [17] genom att föreskriva enhetliga behörighetsregler och genom att förenkla formaliteterna, så att dessa domar kan erkännas och verkställas enkelt och snabbt. [18]

40. Vad sedan beträffar det system som inrättats i förordning nr 44/2001, framhålls i skälen 16 och 17 i denna förordning vikten av principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas domstolar vad gäller erkännande och verkställighet av domar. Detta förutsätter även att begreppen i förordningen inte tolkas restriktivt. [19]

41. I Jenards rapport fastställdes slutligen följderna av erkännandet genom att det preciserades att erkännandet ”ska leda till att domarna får de rättsverkningar som de har i den stat där de har meddelats”. [20]

42. Domstolen återgav uttryckligen sistnämnda förslag och preciserade i domen Hoffmann [21] verkningarna av ett erkännande genom att slå fast att en utländsk dom som erkänts med stöd av artikel 26 i Brysselkonventionen i princip ska ha samma verkan i den stat där domen görs gällande som i ursprungsstaten. [22]

[16] Dom av den 27 oktober 2022, Orthomol (C-418/21, EU:C:2022:831, punkt 24 och där angiven rättspraxis). Närmare bestämt ska bestämmelserna i förordning nr 44/2001 tolkas självständigt och med hänsyn tagen till sin systematik och sina syften. Se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 mars 2018, E.ON Czech Holding (C-560/16, EU:C:2018:167, punkt 25 och där angiven rättspraxis).

[17] Jag noterar att P. Jenard i sin rapport påpekade att Brysselkonventionen ”i största möjliga utsträckning syftar till att underlätta den fria rörligheten för domar och det är i detta syfte som den ska tolkas” (Jenards rapport, s. 42).

[18] Dom av den 4 oktober 2018, Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

[19] Dom av den 15 november 2012, Gothaer Allgemeine Versicherung m.fl. (C-456/11, EU:C:2012:719, punkt 28) (nedan kallad domen Gothaer).

[20] Jenards rapport, s. 43.

[21] Dom av den 4 februari 1988 (145/86, EU:C:1988:61).

[22] Dom av den 4 februari 1988, Hoffmann (145/86, EU:C:1988:61, punkterna 10 och 11). Se även, för ett liknande resonemang, domen Gothaer, punkt 34.

43. Domstolen uttalade sig sedan om verkställighet i en medlemsstat av en dom som meddelats i en annan medlemsstat och slog med hänvisning till Jenards rapport [23] fast följande: ”Ett erkännande får i princip till följd att domar får samma rättskraft och rättsverkningar som de har i den medlemsstat där de meddelades. Det finns emellertid ingen anledning att, vid verkställighet av en dom, låta domen medge sådana rättigheter som den inte medger i ursprungsmedlemsstaten eller sådana rättsverkningar som en dom av samma slag, som har meddelats direkt i den medlemsstat där den görs gällande, inte skulle få”. [24]

44. Det framgår av dessa domar att domstolen, i enlighet med själva strukturen i förordning nr 44/2001, som i huvudsak skiljer mellan bestämmelserna om erkännande och bestämmelserna om verkställighet av domar, [25] gör en åtskillnad beroende på om det ena eller det andra av dessa begrepp står i centrum för en tvist.

45. När det gäller verkställighet av domar, som innebär vidtagande av tvångsåtgärder för att säkerställa att en rättighet som fastställts i ett beslut verkställs, [26] hänvisar domstolen uttryckligen till såväl ursprungsstatens lag som lagen i den stat där avgörandet görs gällande för att anpassa verkningarna av den utländska domen till verkningarna av ett nationellt avgörande. [27]

46. När det däremot gäller erkännande av domar hänvisar domstolen i de ovannämnda domarna uteslutande till lagen i den medlemsstat där domen har meddelats. Härav följer enligt min mening att erkännandet består i att de regler som enligt ursprungsstatens lagstiftning gäller för domstolsavgöranden som meddelats i ursprungsmedlemsstaten ges verkan i en medlemsstat. Enligt denna lösning, som i doktrinen har beskrivits som en regel om ”utvidgning av rättsverkningarna”, är det lämpligt att hänvisa till lagen i ursprungsmedlemsstaten för att fastställa rättsverkningarna av den dom som åberopas i en andra medlemsstat, bland annat de frågor som prövades i denna dom, de rättigheter som erkänns där och deras materiella följder för parternas rättsliga ställning. [28]

47. Jag anser att denna rättspraxis efter ovannämnda domar inte har ändrats på ett sådant sätt att denna regel kan ifrågasättas.

48. Det ska visserligen noteras att domstolen i domen Gothaer bland annat fann att ”[a]rtiklarna 32 och 33 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att en prorogationsklausuls giltighet som slås fast i skälen i ett lagakraftvunnet avvisningsbeslut binder den domstol vid vilken erkännandet av ett avgörande – varigenom en domstol i en annan medlemsstat har förklarat sig obehörig på grund av en sådan klausul – har gjorts gällande”. [29]

[23] Jenards rapport, s. 48.

[24] Dom av den 28 april 2009, Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, punkt 66), dom av den 13 oktober 2011, Prism Investments (C-139/10, EU:C:2011:653, punkt 38), och dom av den 4 oktober 2018, Società Immobiliare Al Bosco (C-379/17, EU:C:2018:806, punkt 40).

[25] Även om bestämmelserna om erkännande och verkställighet har förenats i kapitel III i förordning nr 44/2001, är de, bortsett från de gemensamma bestämmelserna i avsnitt 3 i detta kapitel, föremål för separata regler som anges i olika avsnitt i förordningen.

[26] Se, för en definition av verkställighet, Alexandre, D., och Huet, A., *Répertoire de procédure civile, compétence judiciaire européenne, reconnaissance et exécution des décisions en matière civile et commerciale*, 2021, stycke 335, och Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, Elgar Commentaries in Private International Law Series, 2022, s. 550.

[27] Numera anges denna lösning i förordning nr 1215/2012, vars artikel 54 föreskriver följande: ”Om en dom inbegriper en åtgärd eller ett beslut som inte föreskrivs i den anmodade medlemsstatens nationella rätt, ska åtgärden eller beslutet i möjligaste mån anpassas till en åtgärd eller ett beslut som förekommer i den medlemsstatens nationella rätt och som har motsvarande verkan och eftersträvar liknande mål och intressen.”

[28] För en presentation av regeln om utvidgning av rättsverkningar och följderna därav, se Gaudemet-Tallon, H., och Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, a.a., s. 550; Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, a.a., s. 551, och Dickinson, A., Lein, E., och James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, Oxford University Press, 2015, stycke 13.33 och följande stycken.

[29] Domen Gothaer, punkt 43.

49. Det framgår av denna dom att oavsett vilken räckvidd de nationella rättsordningarna ges, har skälen till ett beslut om bristande behörighet som grundar sig på en prorogationsklausul rättskraft. En sådan lösning skulle vid första anblicken kunna ge intryck av att EU-domstolen i fråga om erkännande har övergett hänvisningen till lagen i ursprungsstaten för att ge företräde åt en självständig uppfattning om rättskraft. Jag anser emellertid att en sådan bedömning inte kan godtas utifrån domstolens skäl.

50. Det ska i detta hänseende påpekas att nämnda dom meddelades i det särskilda sammanhanget av erkännande av en dom som meddelats i en medlemsstat som på grundval av en prorogationsklausul förklarat sig obehörig. Domstolen fann i detta sammanhang att principen om ömsesidigt förtroende och förbudet mot att ompröva domar i sak skulle åsidosättas om en domstol i en medlemsstat hade rätt att ompröva ett avgörande från en domstol i en annan medlemsstat som tillämpat bestämmelserna i förordning nr 44/2001 för att förklara sig obehörig eller behörig. Domstolen drog härav slutsatsen att sådana överväganden gjorde det nödvändigt med ett självständigt synsätt i fråga om rättskraft som fastställts på unionsnivå, oberoende av de nationella bestämmelserna. [30]

51. Jag vill även påpeka att domstolen inte bara uttryckligen hänvisade till domen Hoffmann, [31] utan även var noga med att påpeka att erkännande av avgöranden från medlemsstaternas domstolar som förklarar sig obehöriga enligt förordning nr 44/2001, vilka meddelas med tillämpning av gemensamma unionsrättsliga behörighetsregler, styrs av en särskild ordning. [32] Härav följer, såsom den franska regeringen har anfört, att domstolen avsåg att begränsa räckvidden av denna lösning till detta specifika fall. [33]

52. Av det ovan anförda drar jag slutsatsen att det, enligt domstolens praxis, i princip är nödvändigt, när erkännande åberopas, att hänvisa till lagen i den medlemsstat där en dom meddelades för att fastställa rättsverkningarna av domen. Härav följer att Förenade kungarikets lag ska beaktas i målet vid den nationella domstolen för att fastställa rättskraften och rättsverkningarna av den dom som Employment Tribunal (brittiska domstolen) meddelat.

53. Krävs det emellertid också att lagen i ursprungsstaten till sin art och sitt syfte kan påverka avgränsningen av denna doms rättskraft och rättsverkningar. Jag anser att den processuella regeln i Förenade kungarikets rättsordning om att yrkanden ska samlas, såsom den framställts av den hänskjutande domstolen, inte kan ha någon sådan påverkan.

54. Det framgår av de uppgifter som den hänskjutande domstolen har lämnat [34] att regeln om ”abuse of process”, enligt vilken parterna är skyldiga att samla alla grunder och yrkanden [35] som de hade kunnat föra fram i det förfarande som ledde fram till den ursprungliga domen, inte grundar sig på begreppet *res judicata*. Enligt den hänskjutande domstolen är det fråga om en

[30] Domen Gothaer, punkterna 35–39.

[31] Dom av den 4 februari 1988 (145/86, EU:C:1988:61, punkt 34).

[32] Domen Gothaer, punkt 42.

[33] Se, vad gäller räckvidden av denna dom, Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nr 1215/2012*, a.a., s. 552; Dickinson, A., Lein E., och James A., *The Brussels I Regulation Recast*, a.a., styckena 13.51 och följande stycken; Voulgarakis K. D., ”Reflections on the Scope of ’EU res judicata’ in the context of Regulation 1215/2012: Case C-456/11 (Gothaer)”, *Journal of Private International Law*, 2020, 16: 3, s. 451–464; Nioche, M., ”Reconnaissance d’une décision étrangère d’incompétence prise sur le fondement d’une clause attributive de juridiction”, *Revue critique de droit international privé*, 2013, s. 686 och följande sidor, samt di Noto, R., ”Règlement Bruxelles I: à propos de la reconnaissance et de l’autorité de la chose jugée d’une décision nationale d’incompétence”, www.gdr-elsj.eu.

[34] Jag hänvisar här till punkt 38 i den fullständiga, icke anonymiserade versionen av begäran om förhandsavgörande.

[35] Det ska erinras om att den hänskjutande domstolen anser att den franska lag som är tillämplig i tiden (*ratione temporis*) föreskriver en liknande regel om att samla anspråken.

”tvingande rättsregel som grundar sig på att det är önskvärt, såväl av allmänintresse som i parternas eget intresse, att tvisten inte drar ut på tiden, och att svaranden inte ska behöva genomgå flera på varandra följande mål när det hade räckt med ett mål. Det är detta missbruk som denna regel är riktad mot”.

55. Med hänsyn till dessa särdrag anser jag att denna processuella regel motiveras av en uppfattning om processekonomi som är utmärkande för Förenade kungariket, eftersom den syftar till att förhindra att käranden inleder ett eventuellt nytt förfarande på ett oskäligt sätt.

56. Härav följer att när det gäller erkännandet i en medlemsstat av en dom som meddelats i en första medlemsstat rör regeln om att samla yrkanden inte på något sätt de frågor som redan har avgjorts i sak genom det domstolsavgörande som meddelats i den första medlemsstaten, de rättigheter som fastställs däri och dessa rättigheters materiella inverkan på parternas rättsliga ställning.

57. Härav följer enligt min mening att en sådan regel inte påverkar rättskraften och rättsverkningarna av det avgörande vars erkännande yrkas.

58. Vidare anser jag att någon annan slutsats än den jag nu kom fram till inte är förenlig med systematiken i förordning nr 44/2001.

59. Det ska nämligen erinras om att förordningen syftar till att underlätta den fria rörligheten för domstolsavgöranden genom att föreskriva enhetliga behörighetsregler och förenkla formaliteterna för att domar ska erkännas och verkställas enkelt och snabbt. Såsom domstolen har påpekat utgör reglerna om domstols behörighet och reglerna om erkännande och verkställighet av domstolsavgöranden inte avgränsade och självständiga regelverk, utan är nära förbundna med varandra. [36]

60. I detta sammanhang skulle ett beaktande, i samband med erkännandet av ett domstolsavgörande, av en nationell regel om att samla yrkanden, som föreskrivs i lagstiftningen i den medlemsstat som domen härrör från, kunna äventyra det senare genomförandet av reglerna i kapitel II i förordning nr 44/2001. Närmare bestämt innehåller denna förordning, i avsnitten 5 respektive 9 i detta kapitel, särskilda behörighetsregler för tvister om anställningsavtal och bestämmelser som reglerar situationer med litispendens och mål som har samband med varandra.

61. Jag anser att den skyldighet som är aktuell i det nationella målet, i och med att den innebär att samtliga yrkanden ska framställas i samband med en enda talan, kan inverka på de mekanismer som föreskrivs i nämnda förordning. En sådan skyldighet skulle nämligen kunna få till följd att en part hindras från att framställa nya yrkanden vid en domstol som enligt förordning nr 44/2001 ska pröva dem eller att de självständiga bestämmelser i denna förordning, som kan förebygga uppkomsten av parallella förfaranden som kan ge upphov till motstridiga avgöranden, kringgås.

62. Tillämpningen av bestämmelserna i förordning nr 44/2001 kan inte vara beroende av innehållet i en medlemsstats processrättsliga regler, eftersom det i så fall skulle strida mot syftet om fri rörlighet för domstolsavgöranden.

[36] Se, för ett liknande sammanhang, domen Gothaer, punkt 35 och där angiven rättspraxis.

63. Jag vill tillägga att denna slutsats inte heller påverkas av den omständigheten att lagstiftningen i den medlemsstat där erkännande åberopas innehåller en liknande regel om att samla anspråken. Av de skäl som jag redogjort för ovan kan nämligen inte enbart den omständigheten att det i båda medlemsstaternas lagstiftningar på likalydande sätt föreskrivs en sådan skyldighet motivera att verkan av behörighetsreglerna i förordning nr 44/2001 förtas.

64. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska besvara den första tolkningsfrågan på så sätt att bestämmelserna i artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att erkännandet av ett domstolsavgörande som meddelats i en medlemsstat vars lagstiftning innehåller en regel om att samla yrkanden, enligt vilken samma parter inte får väcka en ny talan som avser anspråk som skulle ha kunnat framställas i det ursprungliga förfarandet, inte utgör hinder för att domstolen i den medlemsstat där erkännande åberopas prövar sådana anspråk, ens för det fall att det i lagstiftningen i denna andra medlemsstat föreskrivs en liknande skyldighet att samla yrkanden.

65. Eftersom en nationell processrättslig regel om att samla yrkanden inte utgör ett kriterium som ska tillämpas för att avgöra vilken rättskraft som är knuten till en dom som meddelats i en medlemsstat, återstår det att, såsom begärs i den andra och den tredje tolkningsfrågan, fastställa på vilka grunder en sådan dom ska bedömas i förhållande till de yrkanden som framställs i samband med ett nytt förfarande som inletts vid en domstol i en andra medlemsstat.

C. Den andra och den tredje frågan

1. Omformulering av frågorna

66. Den hänskjutande domstolens andra fråga, som är uppdelad i två delar, har ställts för det fall den första frågan skulle besvaras nekande.

67. För det första vill denna domstol få klarhet i huruvida en sådan talan som den om ”unfair dismissal” i Förenade kungariket avser samma sak som en sådan talan om uppsägning utan saklig grund som den i fransk rätt, vilket skulle innebära att en arbetstagares yrkanden om skadestånd för uppsägning utan saklig grund, kompensationsersättning för uppsägningstid och avgångsvederlag vid en fransk domstol, efter det att arbetstagaren i Förenade kungariket har erhållit en dom i vilken ”unfair dismissal” fastställs och arbetstagaren beviljas ”compensatory award” för detta, inte kan tas upp till sakprövning.

68. För det andra frågar sig den hänskjutande domstolen om det ska göras en åtskillnad mellan, å ena sidan, skadestånd för uppsägning utan saklig grund som skulle kunna avse samma sak som ”compensatory award” och, å andra sidan, det avgångsvederlag och den ersättning för uppsägningstid som enligt fransk rätt ska betalas när uppsägningen har saklig grund men inte ska betalas vid uppsägning på grund av ett allvarligt fel i tjänsten.

69. Genom sin tredje fråga, som även den ställs för det fall den första frågan skulle besvaras nekande, vill den hänskjutande domstolen få klarhet i huruvida artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att en sådan talan som den om ”unfair dismissal” i Förenade kungariket och en talan om betalning av bonus eller förmåner som föreskrivs i anställningsavtalet avser samma sak på grund av att respektive talan grundar sig på samma avtalsförhållande.

70. Vid prövningen av dessa frågor vill jag först påpeka att domstolen genom den andra frågan uppmanas att i detalj pröva den ersättning som föreskrivs i brittisk respektive fransk rätt för att avgöra huruvida talan om ”unfair dismissal” och talan om uppsägning utan saklig grund avser samma sak. Jag konstaterar vidare att eftersom den tredje frågan rör frågan huruvida talan om ”unfair dismissal” och talan om betalning av bonus eller förmåner som föreskrivs i anställningsavtalet avser samma sak, förutsätter den även en analys av det materiella innehållet i den lagstiftning som är i fråga i det nationella målet.

71. Härav följer enligt min mening att dessa frågor kräver en känslig bedömning av och sedan jämförelse mellan de tekniska bestämmelser som föreskrivs i den brittiska och den franska lagstiftning som är i fråga i det nationella målet. Enligt fast rättspraxis är EU-domstolen dock inte behörig att tolka nationell rätt, en uppgift som uteslutande ankommer på den hänskjutande domstolen. [37]

72. Det framgår dock av lika fast rättspraxis att det enligt det förfarande för samarbete mellan nationella domstolar och EU-domstolen som införts genom artikel 267 FEUF ankommer på EU-domstolen att ge den nationella domstolen ett användbart svar, som gör det möjligt för den domstolen att avgöra det mål som den ska pröva. I detta syfte åligger det EU-domstolen att i förekommande fall omformulera de frågor som har ställts till den. [38]

73. I förevarande fall framgår det av begäran om förhandsavgörande [39] att den hänskjutande domstolen, utöver en jämförelse av innehållet i de nationella lagstiftningar som är aktuella i det nationella målet, i ett sammanhang där erkännandet åberopas som en incidensfråga, vill få klarhet i hur begreppet saken [40] ska tolkas mot bakgrund av bestämmelserna i artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001. Den hänskjutande domstolen vill närmare bestämt få klarhet i huruvida det, vid fastställandet av huruvida två mål som rör samma anställningsavtal rör samma sak, ska göras en åtskillnad mellan en sådan talan som hänför sig till de förpliktelser som utgör en del av fullgörandet av anställningsavtalet och en sådan talan som avser de förpliktelser som hänför sig specifikt till avtalets upphörande.

74. Eftersom dessa frågor, oberoende av den andra och den tredje frågans uttryckliga innehåll, avser tolkningen av unionsrätten, föreslår jag, för att ge den hänskjutande domstolen ett användbart svar, att dessa frågor omformuleras på följande sätt:

Ska artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 tolkas så, att sådana mål som har sin grund i ett och samma anställningsavtal, varav de ena avser förpliktelser som följer av fullgörandet av detta anställningsavtal och de andra avser de förpliktelser som följer av att detta anställningsavtal har upphört att gälla, när erkännandet av en dom som meddelats i en första medlemsstat åberopas som en incidensfråga vid domstolen i en annan medlemsstat, avser samma sak?

[37] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 7 april 2022, IFAP (C-447/20 och C-448/20, EU:C:2022:265, punkt 100 och där angiven rättspraxis).

[38] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 13 oktober 2022, DN (Återkrav av familjeförmåner) (C-199/21, EU:C:2022:789, punkt 47 och där angiven rättspraxis).

[39] Jag hänvisar närmare bestämt till punkt 43 i begäran om förhandsavgörande.

[40] Det ska påpekas att begreppet ”samma parter” i förevarande mål inte är föremål för diskussion.

2. De omformulerade frågorna

a) Inledande synpunkter

75. Det ska påpekas att den hänskjutande domstolen har utgått från att man vid bedömningen av huruvida de yrkanden som framställts i en andra medlemsstat kan tas upp till sakprövning ska utgå från kriteriet avseende samma parter och samma sak. Innan den omformulerade frågan prövas är det även nödvändigt att undersöka huruvida ett sådant kriterium är verkningsfullt.

76. På denna punkt ska det först påpekas att artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 inte innehåller någon hänvisning till begreppen samma parter och samma sak. Dessa begrepp utgör däremot en central del av tillämpningen av de bestämmelser i artikel 27 i förordningen som är tillämpliga i fall av litispendens. [41]

77. För att litispendens ska anses föreligga krävs det att talan väcks i en och samma tvist vid två domstolar i unionen som båda två har utsetts som behöriga. I artikel 27.1 i föreskrivs för ett sådant fall att ”[o]m talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter, skall varje domstol utom den vid vilken talan först väckts självmant låta handläggningen av målet vila till dess att det har fastställts att den domstol vid vilken talan först väckts är behörig”. Såsom framgår av skäl 15 i förordningen har reglerna om litispendens antagits i syfte att minimera möjligheten för samtidiga förfaranden och se till att oförenliga domar inte meddelas i två medlemsstater.

78. Bestämmelserna om litispendens hör således ihop med den allmänna systematiken i förordning nr 44/2001. Principen om ömsesidigt förtroende mellan medlemsstaternas domstolar och målet om fri rörlighet för domstolsavgöranden skulle nämligen äventyras om det saknades en självständig mekanism för att förhindra utvecklingen av samtidiga förfaranden avseende samma tvist. [42]

79. På så sätt är litispendens nära förbundet med den negativa aspekten av rättskraften. [43] Rättskraften av ett domstolsavgörande vars erkännande åberopas som en incidensfråga hindrar nämligen att en tvist som har avgjorts av en domstol i en första medlemsstat kan bli föremål för en ny talan vid en domstol i en andra medlemsstat.

80. Härav följer att reglerna om litispendens och erkännande har som gemensamt syfte att samverka till att det domstolsavgörande som meddelats i ursprungsmedlemsstaten vinner full rättskraft. Detta domstolsavgörande ska inte kunna ifrågasättas genom en dom som meddelats av en domstol i en annan medlemsstat. [44]

81. Domstolen hänvisade för övrigt till detta samband för att fastställa att det skulle vara oförenligt med bestämmelserna om erkännande att tillåta en talan som rör samma sak och samma parter som en talan som redan har avgjorts av en domstol i en annan medlemsstat. [45] Till

[41] För en redogörelse för den allmänna systematiken i reglerna om litispendens, se Dickinson, A., Lein, E., och James, A., *The Brussels I Regulation* Recast, a.a., punkterna 11.01 och följande punkter.

[42] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 2022, London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association (C-700/20, EU:C:2022:488, punkterna 56 och 70).

[43] Se, i detta avseende, Turmo, A., *L'autorité de la chose jugée en droit de l'Union européenne*, a.a., s. 182 och följande sidor.

[44] Ett sådant förbud följer av förbudet i artikel 36 i förordning nr 44/2001 mot varje omprövning i sak av den utländska domen.

[45] Dom av den 30 november 1976, de Wolf (42/76, EU:C:1976:168, punkt 10), och dom av den 8 december 1987, Gubisch Maschinenfabrik (144/86, EU:C:1987:528, punkt 9) (nedan kallad domen Gubisch).

stöd för sitt resonemang tillade domstolen i huvudsak att den omständigheten att ett sådant förfarande är oförenligt med förordning nr 44/2001 följer av bestämmelserna om litispendens, som avser fall när ”talan väcks vid domstolar i olika medlemsstater rörande samma sak och målen gäller samma parter” och tvingar den andra domstolen att självmant avvisa talan till förmån för den första domstolen. Domstolen drog därav slutsatsen att nämnda bestämmelser visar en önskan att undvika att domstolarna i de två konventionsstaterna avgör en och samma tvist. [46]

82. Såsom domstolen har slagit fast syftar bestämmelserna om litispendens dessutom till att underlätta erkännandet av domar genom att förebygga risken för att man vägrar erkänna ett avgörande som meddelats i ursprungsmedlemsstaten på grund av att det är oförenligt med ett avgörande som har meddelats i en tvist mellan samma parter i den stat där avgörandet görs gällande. [47]

83. Det ska i detta hänseende erinras om att bland de grunder för att vägra erkännande som avses i artikel 34 i förordning nr 44/2001 återfinns dels oförenlighet med en dom som har meddelats gällande samma parter i den medlemsstat där domen görs gällande, [48] dels oförenlighet med en tidigare dom som har meddelats i en annan stat. [49]

84. Detta syfte, liksom den omständigheten att man inte kan härleda något gemensamt litispendensbegrepp ur en sammanställning av de olika relevanta nationella bestämmelserna, [50] har föranlett domstolen att göra en självständig tolkning av begreppen samma parter och samma sak. [51]

85. Bestämmelserna om litispendens och vägran att erkänna en dom omfattar emellertid inte det specifika fall som avses i artikel 33.3 i förordning nr 44/2001.

86. Även om litispendens syftar till att förhindra att det uppkommer motstridiga avgöranden, och därmed fall där en invändning om rättskraft skulle kunna göras gällande, finns det situationer där bestämmelserna i artikel 27 i förordningen inte är tillämpliga, antingen på grund av att den domstol vid vilken talan väckts senare har underlåtit att tillämpa denna bestämmelse eller på grund av att litispendens inte med framgång kan åberopas i avsaknad av parallella förfaranden.

87. På samma sätt kan vägran att erkänna en dom endast ske om någon invändning om rättskraft inte tidigare har gjorts gällande i ett andra förfarande och två domar som har meddelats är oförenliga med varandra.

46 Dom av den 30 november 1976, de Wolf, (42/76, EU:C:1976:168, punkterna 11 och 12).

47 Domen Gubisch, punkterna 8 och 18.

48 Artikel 34.3 i förordning nr 44/2001.

49 Enligt artikel 34.4 i förordning nr 44/2001 ska domen inte erkännas om den är oförenlig med en dom som tidigare har meddelats i en annan medlemsstat eller i en tredje stat mellan samma parter och rörande samma sak, såvida den först meddelade domen uppfyller de nödvändiga villkoren för erkännande i den medlemsstat där domen görs gällande. Begreppet saken som avses i denna artikel ska tolkas på samma sätt som inom området för litispendens. Se, i detta hänseende, Gaudemet-Tallon, H., och Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, a.a., s. 645; Requejo Isidro, M., *Brussels I Bis: A Commentary on Regulation (EU) nº 1215/2012*, a.a., s. 661 och Dickinson, A., Lein, E., och James, A., *The Brussels I Regulation Recast*, a.a., stycke 13.366.

50 Jag noterar här att orden ”cause” och ”objet”, som används i den franska språkversionen, i flera andra språkversioner av artikel 27 i förordning nr 44/2001 inte förekommer. I den engelska, den tyska respektive den estniska språkversionen används termerna ”same cause of action”, ”desselben Anspruchs” och ”hagide põhjal menetlusi”. Dessa skillnader återspeglar de nationella rättsordningarnas olika synsätt vad gäller begreppet litispendens.

51 Domen Gubisch, punkterna 10 och 11.

88. Det fall som avses i artikel 33.3 i förordning nr 44/2001 avser en både mellanliggande och självständig situation där erkännandet av en dom som meddelats i en första medlemsstat åberopas som en incidensfråga för att bestrida yrkanden som framställts i ett förfarande vid en domstol i en andra medlemsstat.

89. I ett sådant fall måste den domstol vid vilken invändningen om rättskraft görs gällande ha enkla jämförelsekriterier som gör det möjligt för den att avgöra huruvida de yrkanden som den har att pröva kan tas upp till sakprövning. Ur denna synvinkel utgörs den centrala delen av denna jämförelse av att de omtvistade materiella frågor som har avgjorts genom domstolsavgörandet från ursprungsmedlemsstaten är desamma som de materiella frågor som underställts domstolen i den andra medlemsstaten. Med hänsyn till det gemensamma syftet med de mekanismer som jag just har nämnt, förutsätter en sådan likhet logiskt sett att man i vart och ett av förfarandena sätter parterna och saken i förhållande till varandra.

90. Om kriteriet om samma parter och samma sak överförs på litispendens förefaller det mig kunna ge den nationella domstolen ett instrument som definieras i unionsrätten [52] och som svarar mot behovet av att undvika att en tvist som redan har avgjorts av en annan unionsdomstol uppkommer igen.

91. Det ska emellertid påpekas att detta kriterium endast har till syfte att göra det möjligt för den nationella domstolen att kontrollera om den talan som väckts vid den redan har avgjorts av en domstol i en medlemsstat, vilket innebär att dess tillämpning inte kan påverka verkningarna av ett erkännande som omfattas av en annan ordning.

92. Med andra ord anser jag att även om bedömningen av huruvida en talan som väckts vid en domstol i en medlemsstat kan tas upp till sakprövning förutsätter en jämförelse som grundar sig på att det gäller samma parter och att talan avser samma sak, ska verkningarna av det ursprungliga domstolsavgörandet, vars erkännande har åberopats som en incidensfråga, enligt EU-domstolens fasta praxis alltid bestämmas enbart mot bakgrund av lagen i ursprungsstaten.

93. Jag anser att de två lösningarna är förenliga med varandra. Jag anser nämligen att detta jämförande synsätt är ägnat att bevara den rättskraft och de rättsverkningar som ett beslut har i den medlemsstat där det har meddelats, genom att det utesluter varje möjlighet att domen ifrågasätts genom en talan som har väckts i en andra medlemsstat.

94. Mot bakgrund av det ovan anförda anser jag att frågorna, såsom de omformulerats, ska prövas genom att den tolkning av begreppet saken som domstolen fastställt vid tillämpningen av artikel 27 i förordning nr 44/2001, mot bakgrund av bestämmelserna om erkännande, överförs på detta fall.

[52] Jag anser att detta självständiga synsätt är än mer nödvändigt eftersom de nationella domstolarna, på grund av skillnaden i synsätt mellan de nationella rättsordningarna, måste ha ett enhetligt jämförelseinstrument.

b) Frågan avseende samma sak

95. När det gäller frågan om samma sak har domstolen funnit att detta villkor, i den mening som avses i reglerna om litispendens, är uppfyllt när de tvister i vilka parterna har väckt talan grundar sig på samma avtalsförhållande.[53] Domstolen har utvecklat ett mer allmänt synsätt och uppfattar ”saken” så, att den omfattar de faktiska omständigheter och den rättsregel som åberopas till stöd för talan.[54]

96. Mot bakgrund av denna definition anser jag att det råder föga tvivel om att de yrkanden som har prövats av Employment Tribunal (brittiska domstolen) och de yrkanden som framställts vid fransk domstol gäller samma sak, eftersom de faktiska omständigheterna i dessa mål gäller uppsägningen av anställningsavtalet mellan parterna och deras rättsliga grund återfinns i de skyldigheter som följer av avtalet.

97. Vad gäller frågan huruvida det rör sig om samma sak i den mening som avses i artikel 27 i förordning nr 44/2001, angav domstolen inledningsvis att detta inte kan anses vara begränsat till att avse respektive talans formella utformning.[55]

98. Den fann i detta avseende att när det gäller ett avtal om internationellt köp av lösa saker är det tydligt att talan om fullgörelse av avtalet syftar till att detta ska få verkan, och att talan om ogiltigförklaring eller hävning syftar till att det ska bli verkningslöst. Domstolen drog härav slutsatsen att eftersom avtalets bindande verkan var central i de båda tvisterna, avsåg dessa yrkanden samma sak.[56]

99. Domstolen preciserade sedan att saken utgörs av syftet med talan och att detta begrepp inte kan anses vara begränsat till att avse respektive talans formella utformning, samt att det ska tas hänsyn till de olika kärandenas respektive yrkanden i var och en av tvisterna.[57] Med hänsyn till detta anser domstolen att detta begrepp ska ges en vid tolkning.[58]

100. På grundval av denna definition gjorde domstolen en kasuistisk bedömning av begreppet saken.[59] Domstolen fann således att ett yrkande som syftar till att det ska fastställas att svaranden är ansvarig för en skada och att denne ska förpliktas att betala skadestånd gäller samma sak som

[53] Domen Gubisch, punkt 15. I förevarande fall avsåg tvisterna ett och samma avtal om internationell försäljning av lös egendom.

[54] Se dom av den 19 oktober 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, punkt 36 och där angiven rättspraxis). På grundval av denna definition har domstolen exempelvis slagit fast att yrkanden som har framställts med stöd av separata transportavtal men som har samma lydelse avseende samma varor som transporterats i bulk och skadats under samma omständigheter rör samma sak. Se, även, dom av den 6 december 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, punkt 40).

[55] Domen Gubisch, punkt 17.

[56] Domen Gubisch, punkt 16. Denna lösning har emellertid kritiserats i doktrinen, bland annat på grund av att talan om ogiltigförklaring och om verkställighet av ett avtal har fundamentalt olika syften och att en tillämpning av begreppet ”bindande verkan” kan leda till att litispendens ska anses föreligga varje gång två mål avser samma avtal. Se, i detta avseende, Gaudemet-Tallon, H., och Ancel, M.-É., *Compétence et exécution des jugements en Europe*, a.a., s. 353.

[57] Dom av den 19 oktober 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771, punkterna 39 och 41, och där angiven rättspraxis). Det ska emellertid påpekas att det ska tas hänsyn till de olika kärandenas respektive yrkanden men inte till en svarandes grunder för bestridande härav. Se dom av den 8 maj 2003, Gantner Electronic (C-111/01, EU:C:2003:257, punkt 32). Mer nyligen har domstolen än en gång erinrat om att ett genkäromål inte ska förväxlas med ett vanligt försvar. Se dom av den 13 oktober 2022, Gemeinde Bodman-Ludwigshafen (C-256/21, EU:C:2022:786, punkt 38).

[58] Se, för ett liknande resonemang, dom av den 22 oktober 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen och Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, punkt 45).

[59] Jag anser inte att de domar genom vilka domstolen, efter att ha erinrat om definitionen av saken i den mening som avses i artikel 27 i förordning nr 44/2001, analyserade huruvida det var fråga om samma sak mot bakgrund av litispendensreglerna i andra unionsrättsakter. Så är bland annat fallet med domen av den 19 oktober 2017, Merck (C-231/16, EU:C:2017:771),där domstolen prövade huruvida mål avseende EU-varumärken och nationella varumärken gällde samma sak mot bakgrund av bestämmelserna i artikel 109.1 a i rådets förordning (EG) nr 207/2009 av den 26 februari 2009 om EU-varumärken (EUT L 78, 2009, s. 1).

ett tidigare yrkande från svaranden om fastställelse av att svaranden inte är ansvarig för skadan.[60] Detta gäller i än högre grad när yrkandena avser ersättning för en och samma skada.[61] Domstolen fann däremot att det inte var fråga om samma sak när det var fråga om yrkanden där det ena syftade till att hålla en svarande skadeståndsansvarig och det andra till att begränsa skadeståndet för det fall skadeståndsskyldighet skulle anses ha uppkommit.[62]

101. Av dessa exempel följer att domstolen, inom ramen för en vid tolkning av begreppet saken, bedömer syftet med käromålen mot bakgrund av de potentiella verkningarna av de domar som ska meddelas för att undvika varje risk för oförenlighet mellan domar som meddelats i två medlemsstater.

102. Denna definition av samma sak ska därför överföras på bestämmelserna om erkännande. Det ska här påpekas att litispendens förutsätter att mål är anhängiga parallellt vid två domstolar i unionen som båda två utsetts som behöriga enligt förordning nr 44/2001. I ett sådant sammanhang där två förfaranden handläggs parallellt är det logiskt att bedöma syftena med respektive talan som är anhängiga samtidigt.

103. För det fall erkännande åberopas som en invändning om rättskraft, ska det i huvudsak kontrolleras att de yrkanden som gjorts vid en domstol i en andra medlemsstat inte sammanfaller med ett tidigare rättskraftigt avgörande i en första medlemsstat.

104. Enligt min mening innebär en sådan prövning att det ska fastställas huruvida det resultat som käranden hoppas uppnå genom att väcka en ny talan inte, ens potentiellt, kommer i konflikt med innehållet i det bestridande som avgjorts genom det ursprungliga beslutet.

105. Härav följer att i samband med erkännande som incidensfråga ska prövningen av huruvida det gäller samma sak göras på grundval av en strikt jämförelse mellan, å ena sidan, de yrkanden som framställs vid domstolen i den första medlemsstaten och som avgörs av denna domstol och, å andra sidan, innehållet i och syftet med de yrkanden som framställts i det mål som inletts i den andra medlemsstaten.

106. Mot bakgrund av dessa omständigheter anser jag att talan om uppsägning av anställningsavtalet i princip inte gäller samma sak som talan gällande fullgörandet av anställningsavtalet. Bestridandet av uppsägningen av anställningsavtalet och de ekonomiska följderna av detta, vilket har prövats av en domstol i en medlemsstat, påverkar nämligen inte yrkandena om betalning av belopp som ska erläggas enligt detta avtal för utförandet av arbetet.

107. En sådan skillnad i sak påverkar emellertid inte på något sätt den skyldighet som åvilar domstolen i den andra medlemsstaten att, när den avgör målet i sak, beakta verkningarna av den dom som meddelats i den första medlemsstaten. I en sådan situation som den som är aktuell i det nationella målet är den domstol vid vilken talan har väckts om utbetalning av lön för fullgörandet av ett anställningsavtal således skyldig att beakta de eventuella följder som den ursprungliga domen kan ha för kärandens lönekrav.[63]

[60] Dom av den 6 december 1994, Tatry (C-406/92, EU:C:1994:400, punkt 45). Se, för ett liknande resonemang, dom av den 25 oktober 2012, Folien Fischer och Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, punkt 49), och dom av den 19 december 2013, Nipponka Insurance (C-452/12, EU:C:2013:858, punkt 42).

[61] Se, analogt, dom av den 22 oktober 2015, Aannemingsbedrijf Aertssen och Aertssen Terrassements (C-523/14, EU:C:2015:722, punkt 46).

[62] Dom av den 14 oktober 2004, Mærsk Olie & Gas (C-39/02, EU:C:2004:615, punkt 35).

[63] Så är fallet när det gäller fastställandet, enligt ursprungsstatens lagstiftning, genom den ursprungliga domen av datumet för anställningsavtalets upphörande, vilket kan påverka utgången av den period under vilken lön ska utgå.

108. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att domstolen ska besvara den andra och den tredje frågan, såsom de omformulerats, på så sätt att artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001 ska tolkas så, att när erkännandet av en dom som meddelats i en första medlemsstat åberopas som en incidensfråga vid domstolen i en annan medlemsstat, avser sådana mål som har sin grund i ett och samma anställningsavtal, varav de ena avser förpliktelser som följer av fullgörandet av detta anställningsavtal och de andra avser de förpliktelser som följer av att detta anställningsavtal har upphört att gälla, endast delvis samma sak.

VI. Förslag till avgörande

109. Mot bakgrund av det ovan anförda föreslår jag att EU-domstolen ska besvara tolkningsfrågorna från Cour de cassation (Högsta domstolen, Frankrike) på följande sätt:

1) Artiklarna 33 och 36 i rådets förordning (EG) nr 44/2001 av den 22 december 2000 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar på privaträttens område

   ska tolkas så,

   att erkännandet av ett domstolsavgörande som meddelats i en medlemsstat vars lagstiftning innehåller en regel om att samla yrkanden, enligt vilken samma parter inte får väcka en ny talan som avser anspråk som skulle ha kunnat framställas i det ursprungliga förfarandet, inte utgör hinder för att domstolen i den medlemsstat där erkännande åberopas prövar sådana anspråk, ens för det fall att det i lagstiftningen i denna andra medlemsstat föreskrivs en liknande skyldighet att samla yrkanden.

2) Artiklarna 33 och 36 i förordning nr 44/2001

   ska tolkas så,

   att när erkännandet av en dom som meddelats i en första medlemsstat åberopas som en incidensfråga vid domstolen i en annan medlemsstat, avser sådana mål som har sin grund i ett och samma anställningsavtal, varav de ena avser förpliktelser som följer av fullgörandet av detta anställningsavtal och de andra avser de förpliktelser som följer av att detta anställningsavtal har upphört att gälla, endast delvis samma sak.